

Broederliefde in teken van ondraaglijk lijden

Pietro Crisafulli (37) kan het niet meer aan. Donderdag zal hij de levenslijn doorknippen van zijn in coma geraakte broer Salvatore (39). Hij pleegt op dat moment volgens de Italiaanse wet een moord.

Door **Hans Geleijnse**

MONSUMMANO TERME (GPD) - Pietro wil donderdag eigenhandig het in de maagwand aangebrachte slangetje verwijderen dat hij gebruikt om Salvatore te voeden.

Bang voor de consequenties is hij niet. 'Ik reken erop dat de rechters gevoelig zijn voor de verzachtende omstandigheden en mij niet zwaar zullen straffen', zegt hij aan de keukentafel van zijn vierkamerflatje in Monsummano Terme, een voor Toscaanse begrippen onaantrekkelijk dorpje.

Salvatore ligt twee deuren verderop in een kamertje van naar schatting twee bij twee meter in bed. Met camera-bewaking. De beelden gaan naar een grote monitor in de belendende slaapkamer van Pietro en zijn vrouw Rita. Pietro's besluit balanceert tussen broederliefde, verdriet en medelijden met Salvatore, en woede, frustratie over Italië's politieke en medische elite. 'Onze familie, mijn moeder, broers en zus, zijn door iedereen in de steek gelaten', zegt Pietro terwijl hij de ene na de andere sigaret opsteekt. Stapels correspondentie met klinieken, politici, artsen in binnen- en buitenland zijn getuige van wat hij noemt 'mijn strijd tegen een harteloze bureaucratie.' Het dreigement om Salvatore's leven te beëindigen heeft op die buitenwacht de gewenste indruk gemaakt. Vanavond is Pietro met Rita en de kinderen te gast bij het paradepaardje van Rai Uno, presentator Bruno Vespa van de veelbekken talkshow Porta a Porta (van deur tot deur).

Bij die discussie is ook zijn bejaarde moeder Angela aanwezig. Zij, en haar dochter Francesca, zijn het niet met Pietro eens, vinden dat Salvatore in leven moet blijven. Francesca Crisafulli is er van overtuigd dat er

FOTO HANS GELEIJNSE (GPD)

Pietro Crisafulli en zijn broer Salvatore: 'Soms huilt hij, maar het kan ook lachen zijn'.

met Salvatore te communiceren valt. 'Zijn toestand is verbeterd. Ik ben vaak bij hem, ik voel dat hij begrijpt. Hij huilt als z'n kinderen aan de telefoon komen vanuit Sicilië.' Pietro weet zeker van niet. Niet ongebruikelijk overigens want ook onder artsen bestaat geen eenstemmigheid over wat patiënten als Salvatore waarnemen of voelen. Het effect van de beelden zal Italië in elk geval schokken. Want Salvatore, vader van vier kinderen uit het Siciliaanse Catania, mag volgens Pietro veroordeeld zijn tot een vegeterend bestaan, hij leeft zichtbaar. Als we zijn kamertje binnenlopen en Pietro strijkt door zijn haren, opent hij de ogen, knippert ermee. Hij kijkt ons recht aan en begint een klaaglijk door merg en been gaand geluid uit te stoten. 'Dit is zijn huilklink', zegt Pietro. 'Hij heeft ook een andere, die lijkt meer op lachen.' Salvatore belandde in deze situatie op 11 september 2003,

Vader en zoontje Crisafulli, samen op de scooter, werden toen in Catania geschept door een vrachtwagen. Pietro trekt de dekens opzij, toont de misvormde voeten en handen, laat het slangetje in de maagwand zien, en de halve literflessen met melkextract die Salvatore in leven houden. Zijn broer blijft snikgeluiden maken. Pietro verwijderd zorgzaam wat speeksel van de lippen van zijn broer en drukt een kus op zijn voorhoofd. Aan de linkerkant zit een diepe deuk in de schedel, gevolg van het ongeluk dat zwaar hersenletsel opleverde.

Hoe het na dat ongeluk zo ver heeft kunnen komen is te wijten aan de schaduwkant van Italië, die euthanasie simpelweg verbiedt maar onverschilligheid toont voor het levend lijden. De ellende begint als Salvatore na operaties wordt overgebracht naar een kliniek in Messina. Familie en vrienden zien hem snel achteruitgaan. Er komen door-

ligplekken, ontstekingen. Er ontstaat ruzie, maar de medische staf negeert de zorgen van de familie, zegt Pietro. Uiteindelijk wordt eenstemmig besloten om Salvatore een betere behandeling te bezorgen in het rijkere noorden van Italië. Dat gebeurt, maar er ontstaat in de gedecentraliseerde gezondheidszorg meteen discussie over wie wat moet betalen: het ziekenfonds van Catania of dat van Pistoia, waaronder Pietro's dorp valt. Overschrijving naar Salvatore's nieuwe woonplaats, die een einde aan dit gezeur zou maken, is nog steeds niet geregeld. Pietro zeult zijn broer in een camper mee naar klinieken in Innsbruck en Milaan. In Milaan geven ze enige hoop: er is een kans dat de comateuze toestand kan worden beëindigd, zij het dat Salvatore dan zwaar invalide en totaal afhankelijk van hulp zal blijven. Kosten voor de behandeling: 10.000 euro. Pietro kan dat niet betalen, hij

heeft zijn baan als chauffeur al opgegeven om voor zijn broer te zorgen. Vaker dan twee maal per week tien minuten assistentie aan huis van een verpleegster is er niet. Volgens Pietro laten artsen, specialisten en fysiotherapeuten het afweten. 'Ik ben van alles geworden, arts, verpleger, fysiotherapeut', zegt hij. Om pijn te verzachten dient hij al morfine toe. De doses gaan omhoog als de voedseltoediening wordt gestopt. 'Ik denk dat hij misschien nog tien dagen leeft. Het zullen heel zware dagen zijn, voor ons allebei.' Geschrokken politici hebben de afgelopen dagen in algemene termen hulp aangeboden. Pietro: 'Ja, nu komen ze met opname-mogelijkheden in klinieken in Toscane. Maar dat zijn niet meer dan opslagplaatsen waar hij weg mag kwijnen. Dat wil ik niet. Hij moet behandeling hebben of anders waardig kunnen sterven.'